

Časopis PRVEJ STAVEBNEJ SPORITEĽNE

DOMa

4
2018

**TRVALO
UDRŽATEĽNÉ
BÝVANIE**

nie je trend,
ale nevyhnutný
životný princíp

**Ako si zariadiť
HOME OFFICE**

**Súťažte
O TRI SKVELÉ TABLETY**

**Pripravujeme
ZÁHRADU NA ZIMU**

**Speváčka Svetlana Rymarenko
Svoje šťastie našla
pod Karpatmi**

Byť si zariadila v populárnom škandinávskom
štýle a najväčšiu radosť jej robí komora
a šatník. Ako býva Svetlana Rymarenko?

10

RADY A TIPY

STENY V NOVOM ŠATE

Kreativite sa medze nekladú ani pri povrchovej úprave stien v interiéri.

12

TÉMA

TRVALO UDRŽATEĽNÉ BÝVANIE

Ako môžeme zodpovedným prístupom v bývaní a využívaní prírodných zdrojov pomôcť budúcim generáciám?

18

NA NÁVŠTEVE

POHODA V BYTOCH AJ NA ÚČTOCH

Takmer polstoročie starý panelák na predmestí Trenčína vyzerá vďaka PSS ako nový.

Ročník: 18. • Vyšlo: v októbri 2018 • Periodicita: štyrikrát ročne

Pre Prvú stavebnú sporiteľňu pripravila spoločnosť JAGA GROUP, s. r. o.

Prvá stavebná sporiteľňa, Bajkalská 30, P. O. Box 48, 829 48 Bratislava, tel.: 02/58 55 58 55, www.pss.sk

Redakčná rada: Ing. Erich Feix (predseda), Mgr. Robert Juriš, Mgr. Miroslava Juričková, Mgr. Andrej Vida, Ing. Peter Halász, Ing. Denisa Kureková

Layout: Mgr. Miriam Lukáčová • **Foto na obálke:** Matúš Lago

Registrácia MK SR: EV 1526/96 • ISSN 1335-9797

- 3 **Príhovor**
- 4 **Aktuálne**
- 6 **Čo o nich (ne)viete**
Spevákka Svetlana Rymarenko v novom byte
- 10 **Rady a tipy**
Steny v novom šate
- 12 **Téma**
Trvalo udržateľné bývanie nie je trend, ale nevyhnutnosť
- 16 **Rady a tipy**
Ako si zariadiť home office?
- 18 **Na návšteve**
Vydarená obnova bytového domu na predmestí Trenčína
- 20 **Na návšteve**
Mladá rodina pri Humennom vďačí za nové bývanie PSS
- 23 **Otázky a odpovede**
- 24 **Nápady a inšpirácie**
Netradičné balenie darčiekov
- 26 **Naše skúsenosti**
- 27 **Aktuálne**
- 28 **DOMáci záhradkár**
Pripravte svoju záhradu na zimu
- 30 **Pre deti**
- 31 **Zabavte sa a vyhrajte**

Vážené čitateľky a čitatelia,

možno to znie neuveriteľne, ale za 26 rokov fungovania systému stavebného sporenia sme zaregistrovali 18 návrhov na zmeny v tomto úspešnom a obľúbenom bankovom produkte. Niektoré návrhy boli v prospech stavebných sporiteľov, iné nie. A teraz tu máme ďalší pokus, ktorý sa napokon skončil zmenami v príslušnom zákone. (Prehľad zmien nájdete na nasledujúcej dvojstrane.)

Keď hovoríme o zmenách v stavebnom sporení, mám na mysli kompromisnú dohodu, ktorú sme dosiahli po rokovaniach a odborných diskusiách s Ministerstvom financií SR. Oceňujem, že k nim došlo, pretože v minulosti to nebývalo vždy pravidlom. Práve vďaka korektnej diskusii sa nám niektoré dôležité súčasti stavebného sporenia podarilo zachovať aj do budúcnosti. Mám na mysli napríklad možnosť sporiť s podporou štátu pre deti do 18 rokov alebo spravodlivý výpočet výšky štátnej prémie podľa vzorca ukotveného v zákone.

Je jasné, že teraz sme na ťahu opäť my. Našou úlohou je upraviť ponuku PSS tak, aby nám naši súčasní klienti aj naďalej zostali priaznivo naklonení a tí budúci, aby si k nám tiež dokázali nájsť cestu. Veď stavebné sporenie, to nie je len výhodné a bezpečné zhodnocovanie vkladov, na ktoré nadväzuje poskytovanie úverov s priaznivými podmienkami. To je aj financovanie obnovy bytových domov, zvyšovanie finančnej gramotnosti, schopnosť pripraviť si prostriedky na budúcnosť a tiež vytváranie správnych finančných návykov. Toto sú naše prednosti, ktoré rozvíjame viac ako štvrtstoročie a skúsenosti, ktoré vám chceme aj naďalej odovzdávať.

Potrebné je povedať, že všetky zmeny začínajú platiť až od nasledujúceho roka. Tým, ktorí ešte nemajú uzatvorenú zmluvu o stavebnom sporení, preto odporúčam, aby tak urobili ešte v tomto roku. Vďaka tomu získajú vyššiu a jednoduchšie dostupnú štátnu prémie. A ak už máte rozmyslené, ako zlepšiť svoje bývanie a o medziúver požiadate do konca decembra, budete mať nárok na štátnu prémie aj počas jeho splácania.

Dodám ešte, že aktuálne zmeny v stavebnom sporení považujem za šancu a príležitosť robiť veci ešte lepšie, hoci aj bez zásadnej podpory zo strany štátu. Som presvedčený, že stavebné sporenie v nasledujúcich rokoch zostane významným nástrojom na riešenie bytovej otázky obyvateľov Slovenska a že spoločne aj naďalej dokážeme meniť vaše bývanie na domov.

Ing. Imrich Béreš
Predseda predstavenstva PSS

NOVINKY V STAVEBNOM SPORENÍ

Stavebné sporenie sa mení, jeho prednosti zostávajú

Stavebné sporenie dostane novú tvár. Sporitelia sa rozdelia na tých, ktorí vďaka nižším príjmom budú mať nárok na štátnu prémiiu aj naďalej a tých, ktorí ho kvôli vyšším príjmom mať nebudú. Zároveň stúpne jej maximálna výška, pričom na druhej strane sa zníži podiel štátnej premie na vkladoch stavebných sporiteľov. Nuž, nevádi, povedali sme si. Pretože stavebné sporenie a ponuka Prvej stavebnej sporiteľne je tu aj naďalej a v podobe, ktorá vám stále dokáže robiť radosť. Dôležité je uvedomiť si, že do konca tohto roka sa nič nemení. To je šanca naplno využiť systém stavebného sporenia aj so všetkými jeho výhodami. A zmeny, ktoré nastanú od 1. januára 2019, vám vykompenzujeme novinkami, ktoré pripravujeme na budúci rok.

Text: Robert Juriš
Foto: Isifa

Výpočet výšky štátnej premie sa aj naďalej bude robiť podľa vzorca uvedeného v zákone.

Štátna prémia sa zníži na 2,5 % z ročných vkladov. Stavebné sporenie napriek tomu zostáva výhodnou ponukou na bankovom trhu.

Ruší sa inštitút priateľských sporiteľov – štátnu premiu získa len ten, kto zdokladuje, že zhodnotené úspory použil na financovanie bývania. Neplatí pre zmluvy uzatvorené do 31. decembra 2018.

Všetky zmeny v stavebnom sporení začínajú platiť od 1. januára 2019.

Zaniká nárok na štátnu premiu počas splácania medziúveru. Neplatí pre medziúvery schválené do 31. decembra 2018.

NAĎALEJ PLATÍ

Stavebné sporenie je ako stvorené pre ľudí s nižšími a strednými príjmami, ktorí sú ochotní a schopní sporiť.

Pre deti je určené stavebné sporenie **Junior extra** chránené extra istotou. Uzatvorenie zmluvy do jedného roka je zdarma.

K dispozícii je aj bezpoplatkové a flexibilné online stavebné **Sporenie Lišiak**.

Zákonná ochrana vkladov aj naďalej zostáva **až do 100 000 €**.

Úvery určené na financovanie bývania si nastavíte presne podľa svojich potrieb a možností.

Sporiaci klient naďalej môže získať až 50 000 € aj bez zabezpečenia úveru nehnuteľnosťou s až 30-ročnou splatnosťou.

Vďaka postupnému financovaniu od PSS pohodlne a výhodne prefinancujete výstavbu svojho nového rodinného domu.

Úverovú ponuku dopĺňajú úvery na **vybavenie domácnosti** určené na kúpu nábytku či spotrebnej elektroniky.

Úver určený na financovanie bývania si v PSS doprajú nielen mladí a bonitní ľudia, ale **hoci aj ľudia v dôchodkovom veku**.

Prehľad o svojom účte stavebného sporenia aj o splácaní svojich úverových záväzkov získate na **portáli Moja PSS**.

Štátna prémia zostáva zachovaná aj pre deti do 18 rokov.

Limitovanie príjmu stavebného sporiteľa pri posudzovaní nároku na štátnu prémii sa netýka sporenia pre deti.

Nárok na štátnu prémii bude mať len ten, koho príjem nepresiahne 1,3-násobok priemernej mesačnej mzdy.

Kto si uzatvorí zmluvu o stavebnom sporení v druhom polroku roka, ten môže získať len polovicu z maximálnej štátnej premie (platí iba v 1. roku sporenia).

Maximálna ročná štátna prémia sa zvyšuje zo 66,39 € na 70 €.

Chcete vedieť viac?
Kliknite na **www.pss.sk** alebo zatelefonujte na **02/58 55 58 55**.

K dispozícii máte takmer tisícku **obchodných zástupcov PSS**. Ani nemusíte ísť za nimi, pretože oni prídu za vami.

V spolupráci s **renomovanými poisťovňami** sprostredkujeme päť druhov kvalitných poistení.

Naďalej venujeme pozornosť **obnove bytových domov** – dôkazom je úver už od 1,25 % ročne.

Hudobní kritici ju považujú za jeden z najvýraznejších a najväčších talentov súčasnej slovenskej hudobnej scény. Poslucháči milujú jej hlas a srdečnú povahu. Neprehliadnuteľná speváčka kapely Fragile s nezameniteľným hlasom Svetlana Rymarenko (34) nám dovolila nazrieť do jej nového domova v bratislavskej Rači, kde po rokoch konečne našla svoje šťastie.

Speváčka Svetlana Rymarenko Svoje šťastie našla pod Karpatmi

Komiksy majú svoje čestné miesto na stene v obývacej izbe.

Kto je Svetlana Rymarenko?

Po absolvovaní gymnázia sa rozhodla pokračovať v štúdiu manažmentu, aj počas toho však spievala s kapelami funkových nadšencov. Živila sa aj ako šepkárka na Novej scéne. Jej nenapodobiteľný hlas ju priviedol medzi esá na slovenskej hudobnej scéne a dnes je známa najmä ako vokalistka skupiny Fragile.

Máte exotické meno. Aj podľa toho si vás poslucháči rýchlo zapamätajú. Prezradte nám, aká bola vaša cesta k hudbe.

Sme pôvodom z Ukrajiny, ja som však oficiálne Slovenka. Aj keď sa vnímať možno skôr ako Európanka. Naša rodina je umelecká, takže som mala po kom podediť gény. Otec spieval v divadle, mama bola fotografka. Nikdy ma však do ničoho nenútili. Podporovali ma v tom, čo ma bavilo a za čím som sama išla. Spievala som však už ako dieťa spolu s otcom. Keď sa niečo učil na predstavenie, napríklad árie z operiet, nalepilo sa to aj na mňa a tiež som si pospevovala. V hudbe som teda vyrastala a chcela som ísť študovať na konzervatórium. V tom čase som však mutovala a lekárka mi to neodporúčala. Rozhodla som sa teda pre gymnázium a povedala som si, že cestu k muzike si nájdem iným spôsobom. A tak sa aj naozaj stalo.

Spievate už dlho a na prvý pohľad je jasné, že je to váš život.

Aj po rokoch ma hudba stále baví a naplňa. Keď ste priamo na javisku a dáte zo seba všetko, ľudia to naozaj cítia a vrátia vám to. Tá energia je neskutočná. A okrem toho ma za to platia a nie je v živote nič lepšie, ako si na seba zarábať koníčkom a niečím, čo vás teší robiť. Momentálne mám kapely, s ktorými hrávam jazz, pop, rôzne žánre. Hudba akéhokoľvek druhu je pre mňa veľkou inšpiráciou a vôbec nezáleží na tom, či je moja vlastná. V každom aranžmáne sa dá nájsť niečo inšpiratívne.

Okrem kariéry však momentálne zažívate radostné chvíle aj v súkromnom živote.

Minulý rok som sa vydávala. Po rokoch som si konečne našla životného partnera, s ktorým si rozumíme a máme spoločné záujmy. Toto je naozaj dôležité. Ak ľudia nemajú nič, čo ich spája, čo si budujú, na čom pracujú, potom sa nemajú kam

Domáca pani sa najlepšie cíti vo svojej kuchyni.

posunúť. Po čase si ide každý z nich vlastnou cestou. My dvaja však ideme spoločnou, čo je už v dnešnej dobe vzácna vec. Je šťastie nájsť človeka, ktorý nemá pred vami tajnosti a delíte sa s ním o úplne celý život. Obaja máme z predchádzajúcich vzťahov dcéry Emku a Hanku. Potom, čo sa nám kedysi nevydarilo a boli sme nešťastní, sme predsa len dokázali nájsť svoje šťastie. A v čase, keď sme už nedúfali, že si nás ešte nájde.

Ako to prijali deti?

S deťmi nám to veľmi pekne funguje. Striedame si ich, ale myslím si, že o nič neprišli. Práve naopak. Majú dve rodiny, štyroch starých rodičov, ktorí ich ľúbia, a obe majú v našom byte vlastnú izbu. Emka (Tomášova) je hudobne nadaná. Chodila na gitaru, spev, tancuje, Hanka (moja) má zas blízko k výtvarnému umeniu. Obe sú talentované, majú rytmus, vedia spievať a chodia spolu aj do rovnakej školy.

Byt, v ktorom všetci spolu bývate, ste si našli s manželom alebo patril niekomu z vás pred svadbou? Ako ste sa rozhodli zariadiť ho?

Keď sme sa s mužom našli, povedali sme si, že potrebujeme niečo spoločné. Miesto, ktoré bude patriť nám obom. A keďže toto je už môj tretí byt, tak na tých predošlých som

si vyskúšala, akou cestou chcem ísť. Obaja radi rekonštruujeme, prerábame a ja už dlhšie sledujem dizajnové trendy. Páči sa mi nestarnúci štýl, ktorý je aj retro, aj súčasný. Nenechávam sa ovplyvňovať aktuálnou módou, s manželom milujeme škandinávsky dizajn. Takto sme sa snažili zariadiť a ladiť náš byt. Je to totiž úplne iný pocit, keď vstanete ráno z postele a nohy máte na dreve a nie na lamináte. Máme radi teplo a prírodné materiály. Zariadili sme to tu tak, aby sme sa tu príjemne cítili. A aby to nielen dobre vyzeralo, ale aby nás tu nič nerušilo.

Splnili ste si v novom byte aj nejaký tajný sen?

Celý život som túžila po komore na potraviny, o šatníku ani nehovorím (smiech). Do práce potrebujem veľa oblečenia a vždy som mala všetko len tak nahádzané po skrinách a nevyznala som sa v tom. Okrem toho som v tom mala stále neporiadok. Teraz mám konečne svoj priestor a prehľad. Toto je moje vysnívané miesto (úsmev).

Vo vašom byte ma milo prekvapili komiksy na stene. Vyzerá to štýlovo.

Snažili sme sa, aby mal náš byt v každej izbe nejaké spoločné črty a tvoril súvislý celok. Aj naše dcéry k tomu prispeli každá vlastnou osobnosťou. Ale máte pravdu, hostí najviac

PÁČI SA MI NESTARNÚCI ŠTÝL, KTORÝ JE AJ RETRO, AJ SÚČASNÝ. NENECHÁVAM SA OVPLYVŇOVAŤ AKTUÁLNOU MÓDOU, S MANŽELOM MILUJEME ŠKANDINÁVSKY DIZAJN.

So zariadením detskej izby pomáhali rodičom aj ich dcéry.

Aj v kúpeľni dominujú prvky škandinávského dizajnu.

Z balkóna má rodina výhľad na park a stromy.

Čo ste o Svetlane nevedeli

Svetlana Rymarenko preferuje „zero waste“ spôsob života – teda bez tvorenia odpadu. Rozhodla sa tak potom, ako videla televízny dokument o znečistených moriach a oceánoch. „Už nechceme kupovať potraviny zabalené v plaste a vytvárať nový odpad,“ vyhlásila speváčka so svojou rodinou.

upútajú naše komiksy. Sme veľkí fanúšikovia „marveloviek“. Pravidelne na ne chodíme do kina a páči sa nám fantázia, ktorá v nich je. Do našej zbierky ale ešte hľadáme obraz Wonder Woman. Ak by niekto o niečom vedel, ozvite sa (smiech)!

V Rači, kde ste sa rozhodli bývať, ste obklopení zeleňou. Vôbec to tu nevyzerá ako v hlavnom meste.

Sme doslova zaťažení na prírodu a jeden z dôvodov, prečo sme si vybrali tento byt, bola aj zeleň v okolí. Výhľad z balkóna nás očaril na prvý pohľad. Je to balzam pre dušu dať si každé ráno kávu na balkóne a obdivovať stromy, kvety, kríky... Milujeme Karpaty, môžeme sa tu bicyklovať, prechádzať. Sme v Bratislave, ale je to tu ako na dedine. Vyššie od nás sú už len vinohrady a lesy.

Našli ste teda nielen svoje šťastie, ale aj miesto na život?

Áno, našli sme tu svoje miesto. Stále je však čo zlepšovať, renovovať, upravovať. Základ rekonštrukcie už máme za sebou, teraz náš byt už len „šperkujeme“. Sme šťastní, že práve tu sme našli nový spoločný začiatok našej rodiny.

Text: Miroslava Juričková

Foto: Miro Pochyba, Matúš Lago

Jedna z dvoch dievčenských izieb je ladená do ružovej farby.

Steny v novom šate

Tapeta

Tehla

Obklad

Kreativite sa medze nekladú ani pri povrchovej úprave stien v interiéri. Tehla, drevo, kameň, betón, tapety či rôzne druhy maľovky... Je len na vás, aký outfit svojim stenám doprajete!

1. Tapeta

V ponuke nájdete vliesové, vinylové, papierové aj textilné tapety. Pri aplikácii je dôležité, aby bol podklad zbavený starých tapiet a náterov, suchý a hladký. Tapety na papierovej báze pri aplikácii menia svoj rozmer, lepidlo sa najčastejšie nanáša na ich zadnú stranu a nechá sa mierne vsiaknuť, prípadne sa tapeta inak opatrne zvlhčí. Tie, ktoré rozmer nemenia, napríklad vliesové a vinylové, prikladáme v pásoch na stenu natretú lepidlom. Počítajte s približne 10 % rezervou materiálu.

2. Tehla

Štruktúra tehlového lícového muriva prináša do priestoru vidiecku či industriálnu atmosféru. Vhodná neomietnutá tehlová stena však nemusí byť vždy nablízku. V takýchto situáciách však pomôžu tehlové obkladové pásiky. Štruktúrou a farebnosťou sú rovnaké ako tehly, no môžete si vybrať z viacerých odtieňov. Lepia sa priamo na stenu lepiacou maltou. Výsledný efekt vo veľkej miere závisí od farby a šírky škár. Tie isté pásiky vytvoria so svetlou škárou úplne iný výsledok ako s tmavou. Šírka škár je vecou kreativity realizátora, no neodporúča sa menej ako 10 mm.

3. Obklad

Steny môžete nielen vymaľovať či vytapetovať, ale na finálnu povrchovú úpravu môžete využiť i obkladačky. Trendom v oblasti kuchynských i kúpeľňových obkladov sú lesklé obdĺžnikové obkladačky s mierne reliéfnym povrchom v odtieňoch bielej, béžovej a sivej farby. Nemusíte nimi obložiť len nevyhnutný priestor za kuchynskou linkou, ale pokojne

ich môžete „potiahnuť“ aj na zvyšnú stenu. Docielite tým netradičný ráz interiéru.

4. Betón

Čoraz častejšie sa v interiéri priznávajú betónové konštrukcie. Mnohí si totiž obľúbili tzv. pohľadový architektonický betón, ktorý spĺňa vysoké technologické aj estetické nároky. Aj keď sa to na prvý pohľad nezdá, jeho povrch môže byť rôznorodý. Textúra vzniká odtlačkom debnenia alebo následným opracovaním v mäkkom či tvrdom stave. Štruktúra náhodne vystupujúcich zŕn kameniva či rôznych dutiniek môže byť výsledkom škrabania, rezania, vymývania či kefovania.

5. Kameň

Obklady z prírodného a umelého kameňa sú na nerozoznanie. Moderné technológie umožňujú vylepšiť niektoré vlastnosti ich dekoratívnych imitácií. V prípade umelého kameňa sa rozšírilo aj portfólio farieb, no jemné prirodzené odtiene si stále držia svoje prvenstvo.

6. Drevo

Z interiéru ho nevyhnali žiadne trendy! Dôvodom je pocit tepla, ktorý do miestnosti dokáže priniesť. Na zachovanie jeho kvality je dôležité správne prúdenie vzduchu a odvod vlhkosti cez obvodové konštrukcie stavby. Drevo aj pri vnútornom použití potrebuje pravidelné ošetrovanie, aby sa zvýšila jeho odolnosť a zvýraznila jeho prirodzená krásna a štruktúra.

Text Katarína Barošová
Foto archív, isifa/Shutterstock

Betón

Kameň

Drevo

TRVALO UDRŽATEĽNÉ BÝVANIE

nie je trend, ale nevyhnutný
životný princíp

Čo je to trvalo udržateľné bývanie? Prečo by nás malo zaujímať? Ako sa dá takouto architektúrou pomôcť budúcim generáciám? Čo môže pomôcť rozšíreniu používania biologicky odbúrateľných materiálov pri stavbe? Nie je to všetko len móda či politická hra?

Ing. arch. Zuzana Kierulfová a Mgr. art. Björn Kierulf

www.createrra.sk

„Pri pojme trvalá udržateľnosť v architektúre ide vždy o jeden vyšší cieľ, a to zachovať kvalitné životné podmienky aj pre budúce generácie. Tak, ako sa stavby teraz zväčša robia, majú nepriaznivý vplyv na životné prostredie.“

Ing. arch. Jozef Hrozenský, PhD.

www.hrozensky.sk

„Trvalá udržateľnosť v architektúre nám v súčasnosti predkladá nové výzvy v tvorbe architektúry. Ide o snahu zosúladiť človeka, priestor a životné prostredie.“

Ing. arch. Barbora Markechová

www.boglearchitects.com

„Trvalá udržateľnosť by mala byť v súčasnosti povinný prívlastok všetkých architektonických diel.“

Ing. arch. Pavol Citovický

www.citovickyfillo.sk

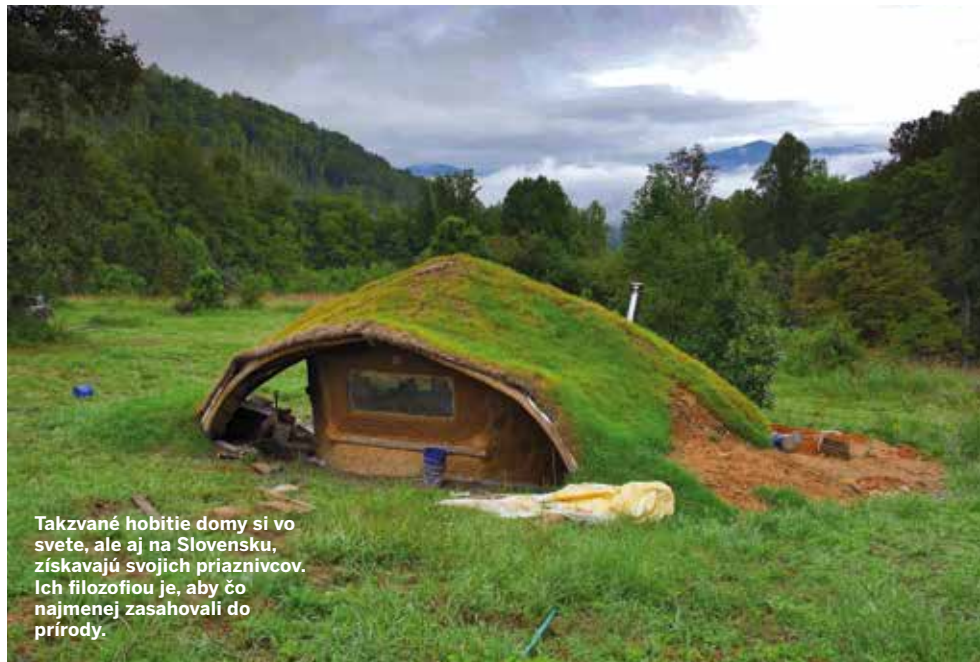
„Architektúra by mala zohľadňovať miestne podmienky a limity územia.“

Ing. arch. Marek Fillo

www.citovickyfillo.sk

„Trvalo udržateľné bývanie je aj premiešanie funkcií v urbanistických štruktúrach miest, ekologické materiály, vodné hospodárstvo, verejné priestory s vhodnou mikroklimou, zeleň či voda.“

Takzvané hobbitie domy si vo svete, ale aj na Slovensku, získavajú svojich priaznivcov. Ich filozofiou je, aby čo najmenej zasahovali do prírody.

1

Trvalá udržateľnosť v architektúre – čo je to? Módný pojem s finančným profitom? Alebo komplexná tvorba v súlade s prírodou?

Z. Kierulfová, B. Kierulf: Počas života generácie terajších päťdesiatnikov sa počet ľudí na Zemi zdvojnásobil, životná úroveň stúpila a cítime už následky konzumného života. Je potrebná rýchla zmena! Čím skôr začneme, tým budú škody menšie. Udržateľnosť nie je trend, je to nevyhnutný princíp potrebný pre zachovanie ľudského života. Náš ateliér sa snaží byť príkladom – stavby navrhujeme energeticky maximálne úsporné a podľa možnosti z obnoviteľných zdrojov na báze dreva, slamy alebo hliny.

...

J. Hrozenský: Je nutné rozlišovať architektúru v jej tvorivom procese a stavby, budovy z materiálov, ktoré by mali do budúcnosti zabezpečiť trvalú udržateľnosť vo výstavbe s cieľom zníženia negatívneho vplyvu na prostredie, v ktorom žijeme. V súčasnosti to chápeme najmä ako znížovanie energetickej náročnosti budovy. Ale čo s architektúrou....? Myslím si, že prvoradá musí byť práve architektúra, tvorivé stvárnienie priestoru a stavby samotnej, akékoľvek energetické požiadavky, aj keď s najlepším úmyslom, sú obmedzujúce a výrazne zdražujú samotnú stavbu.

...

B. Markechová: Žijeme v dobe trendu trvalej udržateľnosti a energetických certifikácií budov. Populácia ale rastie,

prírodné zdroje ubúdajú a menia sa klimatické podmienky. Je teda trvalá udržateľnosť trvalo udržateľná? Inovatívne technológie nám dávajú priestor na posun vpred a na zamyslenie sa nad regeneratívnou architektúrou ako novým štandardom. Nestačí už znižovať spotrebu zdrojov, ale treba sa naučiť navrhovať objekty, ktoré budú zdroje obnovovať a vytvárať nové.

...

P. Citovický: V našom ateliéri v projektoch navrhujeme viac zelene a verejných plôch, využívame ekologickú energiu a prírodné materiály nie preto, že je to trendové, ale preto, že chceme, aby ľudia pochopili, že je to potrebné pre ich život.

...

M. Fillo: Veľa ľudí si povie: „Mňa sa trvalá udržateľnosť bývania netýka.“ Ale laicky povedané pre súčasného obyvateľa Bratislavy, stačí sa pozrieť na záplavy v hlavnom meste, čo je dôsledok množstva asfaltovaných plôch, úbytku zelene a (ne) koncepcia mesta v oblasti hospodárenia s dažďovými vodami.

POČAS ŽIVOTA GENERÁCIE
TERAJŠÍCH PÄŤDESIATNIKOV
SA POČET ĽUDÍ NA ZEMI
ZDVOJNÁSOBIL, ŽIVOTNÁ
ÚROVEŇ STÚPLA A NÁSLEDKY
KONZUMNÉHO ŽIVOTA KAŽDÉHO
Z NÁS UŽ CÍTIME. JE POTREBNÁ
RÝCHLA A RADIKÁLNA ZMENA.

Inšpirácie zo sveta

Motýlie domy v Rakúsku

Vo Viedni pred časom prekvapili architekti bytovým komplexom, ktorý je vykurovaný a chladený iba pomocou geotermálnej energie. V tejto štvrti, obklopenej nádhernými stromami, nechýbajú parkoviská pre elektromobily a stanice na ich napájanie.

Prekvapenie vo Švédsku

Švédske mesto Malmö v jednej zo svojich štvrtí pri mori ukázalo svetu, čo je ekológia v praxi. Domy sú tu totiž ekologicky úplne sebestačné. Energiu, ktorú spotrebujú na kúrenie, prípravu teplej vody a výrobu elektriny, si dokážu vyrobiť z vlastných zdrojov.

Ekologický kemp v Čile

Odborníci realizovali skvelý nápad výstavby trvalo udržateľných domov v Národnom parku Torres del Paine v Čile. Celý svet prekvapili geodetickými obydliami v tvare kupoly, z ktorých niektoré slúžia aj ako komunitné centrum, telocvičňa či bar. EcoCamp Patagonia umožňuje obyvateľom život v dokonalej symbióze s prírodou.

◀ Jednopodlažný vidiecky dom v Marianke je zo slamených panelov, intenzívna zelená strecha má izoláciu z fúkanej celulózy a každá krokva v nej má vlastnú polohu i tvar.

Závazok od OSN

Program OSN do roku 2030, ktorý svetoví lídri prijali v roku 2015, predstavuje nový globálny rámec udržateľného rozvoja a stanovuje sa v ňom 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Je to záväzok odstrániť chudobu a dosiahnuť do roku 2030 trvalo udržateľný rozvoj všade vo svete a pre všetkých. Zameriava sa na tieto oblasti:

- ľudská dôstojnosť,
- regionálna a globálna stabilita,
- zdravá planéta,
- spravodlivé a odolné spoločnosti,
- prosperujúce hospodárstva.

2

Trvalo udržateľná architektúra často nie je vizuálne pútavá. Do akej miery môže byť takáto architektúra aj esteticky príťažlivá?

Z. Kierulfová, B. Kierulff: Estetický vzhľad závisí len od zručnosti a schopnosti architekta. Udržateľná architektúra musí hlavne aj dobre technologicky fungovať v zime aj v lete. Pri plánovaní sa na to využíva komplexný výpočet a to je pre niektorých architektov problém alebo výzva. Doteraz totiž boli zvyknutí sústrediť sa najmä na vzhľad – teraz je potrebná integrovaná tvorba. Správne navrhnutá stavba nevyzerá len dobre, ale poskytuje aj najvyšší možný komfort počas celého roka.

• • •

J. Hrozenský: Architektúra je aj obrazom doby, vypovedá o materiálnej a ideovej stránke spoločnosti. Pozrime sa na výstavbu rodinných domov v satelitoch, ktoré majú z hľadiska urbanistickej rozpínavosti negatívny dosah na životné prostredie a kvalitu života. Aby sme dosiahli energetický minimalizmus, stavíme prevažne bungalovy. Konštrukcie

JE POTREBNÉ, ABY SA DO OSVETOVEJ KAMPANE VIAC ZAPOJIL ŠTÁT AJ MÉDIÁ.

sú maximálne zateplené, otvory majú minimálnu veľkosť, nechýbajú solárne panely, tepelné čerpadlá a pod. Malé pozemky a veľkoplošné domy sú uzatvorené do nepriehľadného plotového systému. Nemyslím si, že toto je rodinný dom s vlastnosťami, pre ktoré ho stavíme – otvorený, vzdušný, s prepojením na prírodu... Rodinné domy by nemali byť striktné zahrnuté do tohto balíka energetickej samostatnosti.

• • •

B. Markechová: Okolo nás je veľa vizuálne nevydarených stavieb a nie sú ani trvalo udržateľné. Trvalo udržateľná architektúra má všetky predpoklady, aby bola krásna a zaujímavá. Je predsa založená na úžasných princípoch. Záleží na šikovnosti architekta, či dokáže pracovať so zadaním tak, aby bol výsledok vizuálne pútavý a kvalitný.

• • •

P. Citovický: Takáto architektúra určite môže byť kvalitná a esteticky hodnotná, vo svete je mnoho príkladov. Samozrejme, je to v mnohých ohľadoch limitujúce. Myslíme si však, že to stojí za to.

• • •

M. Fillo: Na to by som mohol odpovedať protiotázkou: „Je vápenno-cementová omietka krajšia ako hlinená?“

Čo je to trvalo udržateľný rozvoj?

Trvalo udržateľný rozvoj je taký spôsob rozvoja ľudskej spoločnosti, ktorý dáva do súladu hospodársky a spoločenský pokrok s plnohodnotným zachovaním životného prostredia, respektíve zmeneným k lepšiemu. Znamená uspokojenie potrieb súčasných generácií bez toho, aby bolo ohrozené uspokojovanie potrieb generácií budúcich. Medzi hlavné ciele trvalo udržateľného rozvoja patrí zachovanie životného prostredia pre ďalšie generácie v čo najmenej pozmenenej podobe či zmenenej k lepšiemu.

3

O princípoch takejto architektúry sa u nás hovorí už dlho, ale zdá sa že sa uplatňujú len pomaly. Prečo?

Z. Kierulfová, B. Kierulf: Je potrebné, aby sa do osvetovej kampane viac zapojil štát aj médiá. Ľuďom musíme jasne povedať, že máme celosvetový problém a musíme ho urýchlene riešiť. Treba vyvinúť tlak na výrobcov, aby sa riadili princípmi „z kolísky do kolísky“. Teda aby nepretrvávalo to, že kúpou stavebného materiálu podporujeme výrobu odpadu a devastovanie životného prostredia. Mali by sme prezentovať dobré príklady a vysvetľovať, že niekedy dobré riešenia nie sú investične najlacnejšie, ale majú dlhodobú návratnosť – pre investora aj pre spoločnosť.

• • •

J. Hrozenský: Myslím si, že je to preto, že stavať takéto budovy na dobrej architektonickej úrovni je v súčasnosti pre investorov ekonomicky náročné. V tejto problematike treba postupovať v súlade so súčasnou efektívnosťou vynaložených financií a vyvíjať nové dostupné materiály a technológie. V budúcnosti to vidím tak, že drobné štruktúry budú na ústupe a budú prevládať mestské, funkčne integrované

štruktúry vo veľkých komplexoch, s tvorivým uplatňovaním inovatívnych technológií a environmentálnych princípov v urbanistickej a architektonickej tvorbe.

• • •

B. Markechová: Štandard súčasnej výstavby je založený na niekoľkých faktoroch. Prvým sú legislatíva a technické normy, ktoré majú budovy spĺňať. Niektoré sú zastarané, niektoré prehnané. Týchto predpisov sa investori držia, pretože akýkoľvek nadštandard zvyšuje stavebné náklady a za nadštandard si väčšinový koncový užívateľ stále nie je ochotný priplatiť. Dôležitým faktorom je aj uvedomelosť, či už developera, dizajnéra alebo trhu. Trvalú udržateľnosť určite podporuje trvalé vzdelávanie, popularizácia a osvojovanie si jej princípov. Dnešná doba plná inovácií poskytne výbornú pôdu pre inteligentné prepojenie pasívnych stratégií, smart technológií a kvalitného dizajnu.

• • •

P. Citovický: Je na nás architektoch a projektantoch presvedčať investorov, že sa oplatí myslieť aj na našu budúcnosť a nielen „lacno postaviť a dobre predať“. Nech to našim deťom zanecháme bez toho, aby ich to v budúcnosti zaťažovalo.

Aj trvalo udržateľná architektúra môže byť estetická.

• • •

M. Fillo: Lepšia informovanosť, osвета, dostupnosť materiálov a v neposlednom rade osobná skúsenosť.

Pripravili: Ľudovít Petránsky,
Miroslava Juričková
Foto: isifa/Shutterstock, Architectour.net,
Createrra, Ecocamp, archív respondentov

Najštyľovejší časopis o bývaní

nájdete v predajniach tlače len za 1,63 €!

poradca s dobrým vkusom

www.mojdom.sk

Ako si zariadiť home office?

Čoraz viac ľudí opúšťa veľké kancelárie a dáva prednosť práci doma. A stále viac zamestnávateľov zisťuje, že pri zodpovedných zamestnancoch to vôbec nemusí byť krok zlým smerom. Podľa prieskumov totiž mnohí z nich dokážu takto pracovať efektívnejšie. Nie každá domácnosť je však na takýto krok pripravená. Čo robiť, aby sme si doma dokázali vytvoriť plnohodnotné pracovisko?

1 Obývačka: Povýšená na inú úroveň

Ak viac ako 6 hodín denne pracujete doma, či už na počítači alebo pri kreatívnej činnosti, mali by ste si na to vytvoriť prvotriedne podmienky. Jednou z možností je nechať si urobiť pracovný stôl na mieru – presne taký, aký potrebujete. Ak k nemu zároveň vhodne doladíte nábytok, nebude pracovný kútik v obývačke pôsobiť rušivo. Želáte si, aby bol pracovný stôl neviditeľný? Schovajte ho za posuvné dvere novej skrine na mieru, ktorú hocikedy pohodlne otvoríte a zatvoríte. Aj pod parapetnou doskou sa dá šikovne a nenáročne vykúzliti pracovisko ako lusk. Stačí, ak na stenu pridáte pevnú dosku, ktorú upevníte pomocou konzol.

2

V spálni: Cudzím vstup zakázaný

Prácu by sme si do spálne určite nosiť nemali, no často práve v nej býva počas dňa najväčší pokoj. Skúste preto prepojiť pracovný stolík s toaletným a vytvoriť si tak „dva v jednom“. Ak je vaším hlavným pracovným nástrojom laptop, problém to určite nebude. Na trhu je množstvo šikovných stolíkov, ktoré nezaberú veľa miesta. Ak doma pracujete len príležitostne, na sedenie vám postačí taburetka. V opačnom prípade sa poobzerajte po kvalitnej stoličke.

Náš tip:

Neničte si oči!

Ak nemáte pri stole dostatočný prísun denného svetla, najlepšie sa vám bude pracovať pri umelom svetle od 60 W a tiež LED žiarovkách s neutrálnym svetlom. Miesto na malom stole ušetríte tak, že si kúpite lampu s klipom, zvolíte nástenné svietidlo či LED svetelný pás upevníte na policiu nad stolom.

5

Nečakané riešenie: Zavesený na stene

Sú rafinované a klamú telom! Na prvý a pravdepodobne ani na druhý pohľad by ste nepovedali, že sú v nich schované stolíky. Nástenné vyklápacie skrinky a sklápacie police sú dostupné v rôznych veľkostiach, farbách a dizajne. Sú nenáročné na miesto a po splnení povinností ich jednoducho zatvoríte.

3

V kuchyni: Požičané miesto

Nenašlo sa vo vašom byte miesto pre pracovný stôl? Riešenie nájdete pri teplej polievke v srdci každého domova – v kuchyni! Jedálenský stôl je na to ideálny. Má primeranú výšku, dokonca aj šírka vrchnej dosky je podobná tej na písacom stole.

Tam, kde je miesto: Malý, ale praktický

Nepodarilo sa vám nájsť miesto pre súkromnú pracovňu? Vyskúšajte menej tradičné miesta. Nevyužívaná komora, chodba, priestor pod schodiskom, záďverie či povala.

4

Výhody a nevýhody home office

+ vlastný „time management“ práce a súkromia + menej nákladov a času na dopravu + možnosť práce večer či v noci	- odtrhnutie od kolegov - problém s motiváciou - časovo oddelená spätná väzba nadriadeného

Text: Kristína Falťanová
Foto: archív firiem

Ked' pohoda panuje na účtoch aj v bytoch

Bytový dom je miesto, kde na relatívne malom priestore žije v tesnom susedstve početná komunita obyvateľov. Preto je vhodné, aby dobre vychádzali a dokázali sa dohodnúť na spoločnom postupe predovšetkým pri správe, údržbe, aj obnove spoločného majetku. Práve toto je dôvod, prečo takmer polstoročie starý panelák na predmestí Trenčína vyzerá ako nový. A nielen to. Svojim obyvateľom poskytuje viac ako príjemné bývanie a zároveň im aj zásadným spôsobom šetrí náklady na energie.

Dvanásťpodlažná bytovka na príznačnej adrese Pred polom sa naozaj nachádza hneď vedľa poľnohospodárskej pôdy. Počas žatvy tu kombajny zberajú úrodu doslova pod oknami. Dom stojí od roku 1972 a väčšina jeho obyvateľov starne spolu s ním. Táto stabilná zostava vlastníkov bytov sa ukázala ako veľká výhoda.

Založili spoločenstvo

Prvých 35 rokov na dome nemuseli urobiť prakticky nič. Poctivá stavba si nevyžadovala žiadnu zásadnú údržbu, ale neskôr sa zásahy stali nevyhnutnosťou. „Uvedomili sme si, že účty za plyn sú akési privysoké. Pozreli sme sa na vec podrobnejšie a zistili sme, že keď vezmeme správu domu do vlastných rúk, vieme si ju robiť efektívnejšie. Založili sme spoločenstvo vlastníkov bytov a začali sme hľadať riešenia. Odstrihli sme sa od centrálného vykurovania a dali sme si urobiť vlastnú kotolňu. Výsledok v podobe nemalej úspory sa dostavil takmer okamžite,“ hovorí predseda spoločenstva Ivan Nikodém.

Voľný čas a diplomacia

Pán predseda má 73 rokov a so správou bytovky mu pomáhajú niekoľkí susedia, tiež jeho rovesníci. Hovorí, že na túto prácu treba tri veci – mať skúsenosti z predchádzajúceho zamestnania s plánovaním alebo ekonomikou a tiež množstvo voľného času, čo v prípade dôchodcov naozaj nie je problém. A ešte si to žiada aj trochu diplomacie. Medzi dlhoročnými susedmi to však nemá až také zložité. Veď na schôdzu vlastníkov bytov mu pravidelne prídu dve tretiny zástupcov a ešte sa nestalo, že by sa na niečom nedokázali dohodnúť.

Úpravy krok za krokom

Po spustení vlastnej kotolne prišla na rad výmena vodovodných a plynových rozvodov. Nasledovalo zaizolovanie a zateplenie obvodových múrov domu minerálnou vlnou spojené s výmenou okien a dverí. Potom prišlo na rad vyregulovanie stúpačiek, oprava výťahov, namontovanie nových poštových schránok, inštalácia bezpečnostných kamier a ďalšie vylepšenia. Teraz je ten správny čas spomenúť úsporu, ktorú dosiahli vlastníci bytov pri vyúčtovaní ročných nákladov na svoje bývanie. Vďaka spomenutým úpravám to bolo viac ako 55%! Nevedia si tiež vynachváliť teplotnú

PREČO JE ZELENÝ?

„Na jednom z mnohých seminárov som sa dozvedel, že odborníci na obnovu bytových domov túto farbu považujú za najoptimálnejšiu. Navyše, zelená upokojuje, a keďže stojíme neďaleko lesa, prírodný odtieň je vhodný,“ zdôvodňuje I. Nikodém.

pohodu v bytoch. Kým v lete v nich kedysi bývalo na nevydržanie horúco a v zime si, naopak, museli zásadne prikurovať, teraz sa v nich počas celého roka cítia príjemne, bez výraznejších teplotných výkyvov.

Rozhodli sa pre PSS

Samozrejme, všetky tieto zmeny a úpravy si vyžiadali značné finančné náklady. „Potrebovali sme viac ako štvrt milióna eur,

ktoré sme si výhodne požičali v Prvej stavebnej sporiteľni. Pravda, v PSS sme si sporili už predtým, ako sme požiadali o úver, a preto nám ho poskytli za výhodnejších podmienok ako bez sporenia,“ hovorí I. Nikodém a dodáva, že naša stavebná sporiteľňa má u obyvateľov bytového domu naozaj dobré meno. On sám uzatvoril už štyri zmluvy o stavebnom sporení. Jednu pre seba, tri pre svojich najbližších a aj na ne sporil. Popri splácaní úveru si sporí tiež spoločenstvo vlastníkov bytov, ktorému predsedá. „Pre nás je prioritou splatiť svoj záväzok voči banke čo najskôr. Radi by sme to stihli do roku 2020. Ale potom budeme potrebovať peniaze na ďalšie drobné úpravy,“ dodal na záver. Najbližšou úlohou je vybudovanie bočnej prístupovej rampy popri schodíkoch k hlavnému vchodu. Väčšina obyvateľov domu sú starší ľudia, takže sa určite zide.

Text: Robert Juriš
Foto: Miro Pochyba

PORIADOK MUSÍ BYŤ!

„Od obyvateľov domu vyžadujem, aby v spoločných priestoroch udržiavali poriadok. Rovnako, absolútny poriadok mám aj v administratíve. A nie je to len moja zásluha. Máme trojčlennú dozornú radu, pričom všetky jej členky sú ženy!“ vysvetľuje I. Nikodém s tým, že v dome s viac ako stovkou obyvateľov už viac ako tri roky neregistrujú ani jediného neplatiča.

Všade dobre, ale najlepšie je doma

K vytúženému bývaniu mladej rodiny s dvomi malými deťmi na východe Slovenska viedla dlhá cesta. A komplikovaná. Nechýbali ani slzy. Najprv smútku, potom slzy radosti a vďaky. O to viac si teraz manželia vážia, že len vďaka Prvej stavebnej sporiteľni majú strechu nad hlavou. Ich žiadosť o úver totiž najprv odmietli všade, kam prišli žiadať o pomoc. Až napokon zistili, že práve PSS je miesto, kde sa dá nájsť cesta k splneniu snov...

V dedine Baškovce blízko Humenného návštevníkov hneď za cedulou s názvom obce upúta krásny nový domček. Malý a útulný. Na prvý pohľad vidieť, že okolie ešte čakajú terénne úpravy, ale to najdôležitejšie je už hotové. Vo dverách nás už netrpezlivo očakávala Lucia

Lucii Petarčíkovej (vľavo) a jej manželovi pomohla na ceste za novým bývaním Daniela Sotáková z PSS.

Petarčíková, sympatická mamička dvoch malých chlapcov. „S manželom Zdenkom sme sa zoznámili, keď sme obaja pracovali v Českej republike. Stretli sme sa v továrni, ktorá sa zaoberala výrobou matracov. On pochádza z dediny pri Stropkove, ja som z Baškoviec. Zamilovali sme sa, vzali sa,

prišli deti. Už len vlastná strecha nad hlavou nám chýbala. Nechceli sme nič veľké, ani luxusné. Len niečo, čo by bolo naozaj naše,” prezradila nám usmiata domáca pani s tým, že prvým krokom za novým bývaním bolo, samozrejme, obísť banky v okresnom meste.

Kuchynská linka sa vyrobila na mieru podľa predstáv majiteľky domu.

Manželia sa rozhodli pre praktický a dobre udržiavateľný nábytok.

Problém s dokladovaním príjmu

Tu ale narazila kosa na kameň. „Nikde nám nechceli dať úver. Manžel je totiž sezónny stavebný robotník alebo pracuje na dohodu. Ja som mala prácu cez agentúru na dobu určitú. Veľmi komplikovane sme dokladali svoje príjmy.“ povzdychla si pani Petarčíková, ktorá v tom čase už prestávala veriť, že sa im so Zdenkom splní sen o vlastnom dome. A práve vtedy sa prejavila sila priateľstva a dôvery. Z rovnakej obce totiž pochádza aj Daniela Sotáková, obchodná zástupkyňa Prvej stavebnej sporiteľne v Humennom, ktorú problémy mladej rodiny nenechali ľahostajnou. „Veľmi som im chcela pomôcť. Keďže oboch manželov poznám, bola som si istá, že úver by určite splácali. Sú obaja veľmi zodpovední. Išlo len o to – nájsť nejaké riešenie v ich komplikovanej situácii s dokladovaním príjmu. Museli sme dodržať zákon, ale zároveň sme chceli nájsť nejaké východisko,“ dozvedeli sme sa.

Kde je úver, tam musí byť aj sporenie

Obchodná zástupkyňa PSS však riešenie v podobe kombinácie niekoľkých úverov našla! Pomohli aj rodičia ako záložcovia rodinného domu a brat ako preberateľ dlhu. „Keď nám Daniela oznámila, že môžeme začať stavať náš vysnívaný dom, obe sme plakali od radosti,“ priznala pani Petarčíková. „Povedala som jej totiž, že keď nám nepomôže PSS-ka, tak už asi fakt nikto... A PSS-ka naozaj pomohla!“ „Áno, aj ja som si poplakala od šťastia. Vymyslieť spôsob, ako pomôcť mladej

Obaja synovia majú v novom dome vlastnú izbu.

Rodičovská spálňa je ladená do pastelových tónov.

Zdenko a Lucia sa
tešia z veľkej kúpeľne.

Vedľa schodov sa
nachádza úložný
priestor.

zodpovednej
rodine k vlastnému
bývaniu nebolo
jednoduché a stálo nás to všetkých veľa
úsilia. Keď sa to teda podarilo a úver od PSS
sa schválil, bola to aj pre mňa veľká úľava.
Na mojich klientoch mi totiž naozaj záleží
a prežívam spolu s nimi všetky ich radosti
a starosti počas cesty za vlastnou alebo
vynovenou strechou nad hlavou," povedala
nám s úsmevom obchodná zástupkyňa PSS
v Humennom Daniela Sotáková. Tá pripomína
aj iným klientom Prvej stavebnej sporiteľne
dôležité heslo, ktoré nakoniec pomohlo aj
samotným Petarčíkovcom. „Kde je úver, tam
musí byť aj sporenie. Ak totiž nebudeme
napríklad refinancovať, tak klient vždy môže
použiť nasporené prostriedky na predčasné
splatenie úveru alebo na mimoriadny vklad,
ktorý je u nás bez poplatku.“

Pomáhala celá rodina

Rodina Petarčíková tak konečne mohla
začať riešiť praktické veci. Zdenko a Lucia
odkúpili pozemok a začalo sa stavať.
A keďže pán Petarčík je „od fachu," stavba

rodinného domčeka rýchlo
napredovala. „Všetko sme si
urobili svojpomocne. Môj manžel
je veľmi šikovný. Kto z rodiny mohol, ten
priložil ruku k dielu a minulý Vianoce sme
už boli vo vlastnom. Boli to naše najkrajšie
sviatky, všetci sme boli veľmi šťastní. Náš
vysnívaný dom je skolaudovaný len necelý
rok a stále je tu čo robiť, ale už konečne
máme strechu nad hlavou a to je základ,"
priznala mladá mamička, ktorá voľný čas
v minulých mesiacoch trávila nad výkresmi.
Sama si totiž zakresľovala umiestnenie
nábytku v ich spoločnom vytúženom
domove a vymyslela praktické veci, ktoré
potešili aj jej manžela – stavebného
majstra. „Pod schodmi sme mali nevyužitý
priestor, navrhla som tam teda malý úložný
priestor spolu s miestom na odkladanie
obuvi, ktorý si teraz nevieme vynachváliť,"
prezradila Lucia Petarčíková. Tá svojim
nečakaným talentom v interiérovom
dizajne prekvapila aj Danielu Sotákovú.
„Kuchyňa si pani Petarčíková navrhla sama,
vyrobili ju na mieru. Rovnako zariadenie
domčeka vyberali spolu s manželom, ale
pamätám si, ako si všetko vopred nakreslila

a naplánovala, aby nový domov jej rodiny
bol čo najútulnejší. Medzi svojimi chlapmi je
to naozajstná kráľovná. Po čom Lucia túžila,
to jej manžel vybudoval, ale pán Petarčík
mal ako stavebný odborník, samozrejme,
posledné slovo vo všetkom," pochválila
klientov PSS ich obchodná zástupkyňa.

Čakajú ich terénne úpravy

Aj keď je dom Petarčíkovcov skolaudovaný
a zariadený, mladú rodinu ešte čakajú práce
na úprave okolia. Na pozemku majú vlastnú
studňu aj čističku odpadových vôd, ale stále
je tu čo robiť. „Chceme vybudovať chodník,
určite sa pustíme onedlho aj do stavby
terasy. Potom okolie skrášlime, nájdeme
spôsob, ako si upravíme záhradu. Môj manžel
Zdenko, ktorý má zlaté ruky, určite opäť niečo
zaujímavé vymyslí," zamyslela sa domáca
pani, ktorá by rodnú obec za nič na svete
neopustila. „Mám tu rodičov, chlapci starých
rodičov. Sú tu dobrí ľudia a je to pokojná
a pekná dedina," vysvetlila nám s tým, že
najlepšie miesto na život je predsa – doma.

Text: Miroslava Juričková
Foto: Miro Pochyba

DANIELA SOTÁKOVÁ Obchodná zástupkyňa PSS Humenné:

Pri sprostredkovaní úveru od PSS pre túto mladú rodinu oceňujem najmä ich férovosť. Vždy mi priamo
na rovinu povedali, aká je ich finančná situácia a možnosti. Vďaka tomu som vedela, aké postupy
a východisko zvoliť pri riešení problému s bývaním. Veľmi nám pomohli aj spracovatelia úverov, ktorí
tiež vedeli dobre poradiť v špeciálnej situácii mladých manželov a nezabudli sme ani na poistenie
úverov. V tejto rodine si ľudia pomáhali naozaj zo všetkých síl. Nielen fyzicky – so stavbou domu, ale
tiež so získaním úveru.

Vy sa pýtate... ... my odpovedáme

NA VAŠE OTÁZKY ODPOVEDÁ

Mgr. Andrej Vida

vedúci odboru
manažment produktu
Prvej stavebnej sporiteľne

Dom s vecným bremenom

Štyri roky si v PSS sporím na účte stavebného sporenia. Chcel by som si zobrať 30-tisícový úver na rekonštrukciu rodinného domu, ku ktorému je však zapísané vecné bremeno na dožitie mojej mamy. Je to možné?

Milan S., Trnava

Nemáme informáciu, či chcete týmto rodinným domom zabezpečiť poskytnutý úver. V zásade ale platí, že nehnuteľnosť s vecným bremenom práva dožitia nemôže byť zábezpekou úveru. Toto pravidlo platí u nás aj v ktorejkoľvek inej banke. Máme však pre vás riešenie. PSS vám ako sporiacemu klientovi môže poskytnúť úver bez potreby založenia nehnuteľnosti až do výšky 50 000 €. Je určený práve na modernizáciu alebo prestavbu bývania. Úver má priaznivú úrokovú sadzbu a jeho výhodou je to, že si splatnosť môžete nastaviť až na 30 rokov. V neposlednom rade ušetríte čas aj peniaze, pretože nemusíte vybavovať znalecký posudok, poistenie domu ani vklad do katastra nehnuteľností. Podrobnejšie informácie o úvere a konkrétnu ponuku vám ochotne poskytne náš obchodný zástupca.

Obnova = úspora

Bývame v staršom bytovom dome s 36 bytmi. Vzhľadom na neustále stúpajúce ceny energií uvažujeme o zateplení a možno aj o výstavbe vlastnej kotolne. Na takúto obnovu nemáme vo fonde dostatok peňazí, takže zrejme budeme musieť čerpať úver. Obávame sa, či zvládneme splácať náš záväzok. Viete nám poradiť?

Anton V., Banská Bystrica

Obnovu bytového domu určite odporúčame. Predĺži sa životnosť budovy, zvýši sa bezpečnosť aj kvalita bývania a v neposlednom rade, obnova má dopad aj na úsporu energií. Zo skúseností vieme, že úspora môže dosiahnuť až 50 % oproti predchádzajúcim nákladom. Takto ušetrené peniaze môžu pokryť časť alebo aj celú splátku úveru. PSS má momentálne v ponuke úver na obnovu bytových domov s úrokovou sadzbou od 1,25 % ročne. Kombinácia nízkeho úroku s dlhou dobou splatnosti znamená naozaj nízke mesačné splátky. To však nie je všetko. Náš obchodný zástupca príde za vami na schôdzu vlastníkov, kde vám bližšie vysvetlí možnosti financovania. Navyše, poradí vám aj s plánovaním rozsahu jednotlivých prác a navrhne ich optimálnu postupnosť. Informácie a kontakty nájdete na www.pss.sk alebo nám zavolajte na číslo 02/58 55 58 55.

Zariadenie do nového bytu

Konečne sa nám s manželom podarilo presťahovať z podnájomu do vlastného bytu. Kúpu bytu sme financovali z úveru. Teraz potrebujeme byt dozariadiť, ale nechceme použiť peniaze, ktoré sme si nasporili u vás v PSS. Čo nám viete ponúknuť?

Milica K., Vranov nad Topľou

Práve pre vás je určený úver na vybavenie domácnosti. Vybavíte ho jednoducho a rýchlo a úver bude mať nízku úrokovú sadzbu (ako naši sporiaci klienti budete mať tú najlepšiu). Jeho prednosťou je to, že túto výhodnú sadzbu vám garantujeme na celú dobu splácania. Finančné prostriedky z úveru môžete použiť takmer na čokoľvek, čo súvisí s bývaním. Spomenieme napríklad nábytok, koberce, záclony, čiernu a bielu techniku, teda na kompletne zariadenie celej domácnosti. Pri dokladovaní účelu vás nebudeme zaťažovať predkladaním bločkov a faktúr. Veríme, že náš úver na vybavenie domácnosti splní všetky vaše požiadavky a potreby pri zariaďovaní nového bývania.

Napíšte nám

Máte aj vy otázku súvisiacu so stavebným sporením v Prvej stavebnej sporiteľni? Radi vám odpovieme, stačí sa spýtať.

Svoje otázky posielajte:

>> e-mailom na adresu doma@pss.sk

>> alebo poštou na adresu

**Prvá stavebná sporiteľňa (časopis DOMa),
Bajkalská 30, P. O. Box 48,
829 48 Bratislava**

Netradičné balenie darčiekov

V móde je jednoduchosť a originalita. Platí to všade, aj pri balení darčiekov. Je jedno, či venujete drobnosť alebo veľký dar, máme pre vás 3 nápady, ako z darčeka urobiť skvost!

1 Balenie so zeleňou

Potrebuje

- prírodný baliaci papier
- dekoračný papier s motívom
- výkres
- prírodný špagát
- konáriky zelene (cezmina, tis)
- nožnice
- lepiacu pásku, ideálne obojstrannú

Postup

- 1 Darček zabalte do jednoduchého baliaceho papiera.
- 2 Z tvrdého papiera s vybratým motívom vyrežte štvorec a pomocou obojstrannej pásky ho nalepte na škatuľku.
- 3 Z bieleho papiera vystrihnite štvorec. Napište venovanie a nalepte ho na papier so sviatočným motívom. Pozor na to, aby vzor na papieri úplne nezanikol.
- 4 Balíček omotajte špagátom a pred vytváraním mašličky naň umiestnite aj cezminu alebo tis.

2 Metalické vrecká

Potrebuje

- prírodný baliaci papier
- washi pásy medenej farby
- metalickú šnúрку
- dekoračné pierka
- čipku
- drevené štipce
- raznice v tvare krúžku, hviezd, stromčekov
- raznicu na bordúru
- tavnú lepiacu pištoľ
- pravítko
- ceruzku
- nožnice
- lepiacu pásku, ideálne obojstrannú

Postup

- 1 Vrecká na drobné darčeky si môžete vyrobiť z baliaceho papiera alebo si kúpte už hotové.
- 2 Pri prvom vrecku nalepte na metalickú šnúрку vlajočky z washi pásk a hviezdičky. Tie vystrihnite pomocou makety alebo vyrežte raznicou a oblepte washi páskou. Okolo vrecka omotajte stuhu a uzavrite ho štipcom.
- 3 Na druhé vrecko prilepte obojstrannou lepiacou páskou čipku. Z papiera alebo pomocu raznice vyrežte krúžky, prilepte ich na vrecko a uzavrite štipcom.
- 4 Na spodnú časť tretieho vrecka prilepte niekoľko radov washi pásky. Vrecko prehnite a na miesto prehnutia nalepte pierka. Na lem pripevnite dekoratívnu obrubu.

3 Pečiatkový papier

Potrebuje

- prírodný baliaci papier
- zemiak
- pečiatku s priáním
- podušku na pečiatkovanie
- stuhu
- nožnice
- orezávač alebo nôž
- lepiacu pásku, ideálne obojstrannú

Tip:

Motív na zemiak vytvoríte aj tak, že doň odtlačíte formičku na medovníky a okraje vyrežete. Ak chcete ušetriť čas, použite klasické pečiatky. Ich ponuka je naozaj bohatá.

Postup

- 1 Do zemiaka vyrežte motív a postupne ho odtlačte na papier bez vzorov. Mal by byť hrubší, aby sa motív nepretláčal na druhú stranu.
- 2 Papier nechajte vyschnúť a zabaľte darček. Aby pôsobila škatuľka upravene, použite pri balení obojstrannú lepiacu pásku.
- 3 Okolo škatuľky omotajte tenkú farebnú stuhu.
- 4 Z hrubšej stuhu príbuznej farby vytvorte mašľu a upevnite ju na tenkú stuhu.
- 5 Z baliaceho papiera vytvorte menovku a pomocou stuhu ju pripevnite pod mašľu.

Text: Miroslava Maceková
a Natália Žáková
Foto: Nora a Jakub Čaprnka

Ked' peniaze sú čas a čas sú peniaze

Zistil, ale vlastne on to vedel už dávno, že viac ako úradovanie v kancelárii ho baví osobný kontakt s ľuďmi. Že má rád dni, keď ráno vstane a vôbec netuší, s čím ho klienti oslovia a čo bude musieť riešiť. „Po skončení strednej školy som sa zamestnal a vyhovovalo mi to. Postupne som však cítil, že musím opustiť istotu tabuľkového platu a vybrať sa cestou sebarealizácie. Stal som sa živnostníkom a ako obchodný zástupca som aj naďalej zostal verný PSS,“ hovorí Michal Hargaš.

Rozumieť potrebám a prinášať riešenia

Podľa jeho slov ho bavilo najmä to, že sa mohol stretávať s ľuďmi, načúvať ich problémom a potrebám a, samozrejme, začať hľadať riešenia ich problémov s financovaním bývania. „Front office je prvá línia. Je to úplne iné ako pracovať v kancelárii v centrále banky. Tu musíte vedieť zaujať klienta, porozumieť mu, odhadnúť jeho náladu i potreby, kľásť správne otázky a hlavne nájsť optimálne riešenie vzhľadom na jeho potreby a možnosti,“ vysvetľuje M. Hargaš a dodáva, že dôležitá je tiež empatia, sociálne cítenie a rýchle vyhodnocovanie vzniknutých situácií. Baví ho tiež, že ako obchodný zástupca PSS si pre svoju prácu môže nastaviť vlastný marketing. Je len na ňom, či použije telefón, e-mail, plagát, leták, klientsky časopis, Facebook či mix týchto infokanálov. Variabilné možnosti má aj v súvislosti s produktovou ponukou. K dispozícii má niekoľko typov sporenia, mimoriadne flexibilné úvery určené na financovanie bývania či vybavenie domácnosti a tiež viaceré typy poisťenia. Vďaka tomu dokáže v oblasti bývania pokryť prakticky všetky požiadavky a potreby každého svojho klienta.

Každý potrebuje bývať, mladí aj tí starší

Michal Hargaš ako obchodný zástupca pôsobí v kancelárii, ktorá sídli v bratislavskej mestskej časti Dúbravka v obchodnom centre Saratov. „Sme spádovkou aj pre Devínsku Novú Ves a Lamač. Stretávam sa prevažne s mladými ľuďmi. Či už sú to zamestnanci Volkswagenu, alebo mladé rodiny, často s malými deťmi. Všetci potrebujú bývať. Popri tom vyriešime aj poisťné zabezpečenie a uzavrieme tiež sporiace zmluvy pre najmenších,“ konštatuje M. Hargaš, ktorému sa nevyhýbajú ani miestni starousedlíci, často v dôchodkovom veku. „Aj oni potrebujú pomoc. Stáva sa, že na krku majú viacero úverov na financovanie bývania, ktoré príliš zaťažujú

PRE MNOHÝCH HRÁ ČAS
MIMORIADNE DÔLEŽITÚ ROLU,
A PRETO OCEŇUJÚ, ŽE NEMUSIA
CHODIŤ ONI ZA NÍM, ALE ŽE ON
PRÍDE ZA NIMI DOMOV.

Je výborné, ak človek prejde viacerými fázami v rámci jedného zamestnania, respektíve úrovňami v rámci firmy. Presne toto sa podarilo Michalovi Hargašovi v Prvej stavebnej sporiteľni. Keď pred niekoľkými rokmi nastúpil do najväčšej stavebnej sporiteľne na Slovensku, v jej centrále sa venoval spracovaniu žiadostí klientov – fyzických osôb. Neskôr sa preorientoval na spracovávanie úverových žiadostí a potom to bola agenda financovania obnovy bytových domov. Niežeby ho táto práca nebavila, ale po čase potreboval zmenu.

ich rodinné rozpočty. Tie je potrebné optimalizovať a odbremeniť ich od zbytočne vysokých splátok,“ dodáva.

Starostlivosť o klienta s pridanou hodnotou

Mladý muž na základe svojich skúseností klientom rád poskytne aj viac, ako základný, takpovediac, povinný klientsky servis. Usiluje sa každému, kto potrebuje pomocť s financovaním svojho bývania, odovzdať aj niečo navyše. Keďže má dostatok energie, snaží sa napríklad skrátiť dobu výplaty úverových prostriedkov. Pre mnohých hrá čas mimoriadne dôležitú rolu a preto oceňujú, že nemusia chodiť oni za ním, ale že on príde za nimi domov prípadne na pracovisko. Sprevádza ich tiež na ceste k notárovi či na katastrálny úrad. Výsledkom je istota klienta, že na nič nezabudol, odbúranie prípadnej ďalšej návštevy notára alebo úradu a tiež skutočnosť, že financie môžu byť na účte klienta už do troch dní od schválenia úveru. A to sa predsa oplatí, pretože ako sa hovorí – peniaze sú čas a čas sú peniaze.

Text: Robert Juriš
Foto: Miro Pochyba

MICHAL HARGAŠ

Obchodný zástupca: 3 roky

Na práci v PSS sa mu páči: priamy kontakt s klientmi, spoznávanie nových ľudí, možnosť pomôcť a odborne poradiť v oblasti financovania bývania, flexibilita pracovná doba, kontakt s rôznymi typmi ľudí

Záľuby: kanoistika, cyklistika, turistika, hra na gitaru

Kontakt: 0911 962 533

Email: michal.hargas@fopss.sk

8 DÔVODOV NA OBNOVU BYTOVÉHO DOMU

- 1 predĺženie životnosti budovy
- 2 zníženie nákladov na energie
- 3 zvýšenie bezpečnosti bývania
- 4 eliminácia zatekania do domu
- 5 odstránenie hygienických nedostatkov
- 6 zlepšenie architektonického vzhľadu
- 7 zvýšenie trhovej ceny bytov
- 8 zníženie emisií oxidu uhličitého

Obnovte svoj bytový dom a bývajte šťastne a lacno

Ak by sme sa opýtali vlastníkov bytov v bytových domoch, či majú záujem bývať lepšie, krajšie a lacnejšie, určite by sme nenašli nikoho, kto by bol proti. Zrejme by sa však vyskytli hlasy, že obnoviť bytový dom vôbec nie je jednoduché, navyše, že je to veľmi drahé.

Áno. Prác, ktoré je potrebné vykonať nie je málo a vôbec nie sú lacné. Pozrime sa však na vec z iného uhla pohľadu.

Požičané splatíte z úspor

Ak sa obnova urobí komplexne, vlastníkom jednotlivých bytov prinesie viacero benefitov. Rozhodujúcim prínosom obnovy je významná úspora energií voči súčasnosti. Presnejšie na vykurovaní a ohreve teplej vody (na plyne alebo inom palive) a aj elektrine v spoločných priestoroch. Dosiahnuté úspory obyčajne umožnia splácanie prostriedkov požičaných na obnovu aj bez zvýšenia vkladov do fondu údržby a opráv bytového domu. Teraz ste určite spozorneli. A opäť áno. Bez úveru to väčšinou nejde. Preto je dobré nájsť banku, ktorá v tom má prax, pozitívne referencie a skvelú aktuálnu

ponuku. To sú hlavné dôvody, prečo by ste sa mali bližšie oboznámiť s úverovým programom Prvej stavebnej sporiteľne. S úverom od PSS vaše bývanie môže byť presne také, ako si želáte.

Bud'te zvedaví

Všetky potrebné informácie vám poskytnú obchodní zástupcovia PSS. Prídu za vami hoci aj na schôdzu vlastníkov bytov vo vašom bytovom dome. Ich zoznam nájdete na www.pss.sk alebo zatelefonujte na 02/58 55 58 55.

Text: Robert Juriš
Foto: PSS

8 DÔVODOV PRE ÚVER Z PSS

- 1 nízka úroková sadzba sa začína už od 1,25 % ročne
- 2 variabilná fixácia úrokovej sadzby
- 3 dlhá splatnosť úveru od 10 až do 30 rokov
- 4 individuálna sadzba úverov nad 400-tisíc €
- 5 možnosť predčasného splatenia úveru
- 6 prefinancujeme až 100 % vykonaných prác
- 7 úver netreba založiť bytmi ani bytovým domom
- 8 po čerpaní úveru ďalšie výhody pre vlastníkov bytov

Jesenné slnko je čoraz skúpejšie, dni kratšie, rána chladnejšie. Niet pochyb, že je najvyšší čas pripraviť záhradu na zimný odpočinok a naplánovať práce tak, aby sme všetko stihli načas.

Pripravujeme záhradu na zimu

Zeleninová záhrada

1 Rýľujeme

Volné záhony, z ktorých sme už pozberali úrodu, porýľujeme. Opadané lístie pohrabeme a skompostujeme. Do pôdy zarýľujeme a utlačíme pozberové zvyšky rastlín. Na záhony, kde budeme v budúcom roku pestovať rajčiny, papriku, zemiaky, zarýľujeme maštalný hnoj alebo kompost.

2 Zberáme zeleninu

Na jeseň zberáme koreňovú a neskorú hlúbovú zeleninu. Pri miernejších mrazoch môžeme

v záhonoch nechať čínsku kapustu, endíviu, prípadne ich chránime fóliovými krytmi. Po zbere zeleniny odstránime zo záhonov zvyšky koreňov, listov, vňate a zarýľujeme ich, prípadne dáme do kompostu. Nezabudneme zrýľovať aj chodníky medzi záhonmi.

3 Pripravíme parenisko na novú sezónu

Z uvoľneného pareniska vyvezieme zeminu a naplníme ho lúptím. Na jar poslúži na

prirýčlenie hlávkového šalátu, výsev red'kovky alebo výsadbu cibuľky. Oporné kolíky vyberieme, očistíme a uskladníme.

4 Vysievame a vysádzame

Vysievame špenát na skorý jarný zber. Vysiať možno aj koreňový petržlen, jednotlivé ozimný šalát vysiaty priamo do záhonov. Rozsádzame trvalé druhy zeleniny – pažitku, rebarboru, chren. Na jeseň vysádzame do vopred pripravených záhonov aj cesnak. Ten možno sadiť až do decembra.

5 Mráz môže spôsobiť nezvratné škody

Z hadíc a zo závlahového systému ešte pred prvými mrazmi vypustíme vodu, uzatvoríme hydranty, zo zásobných sudov, kanvíc a vedier vylejeme vodu k rastlinám. Časť vody môžeme odložiť na nemrznúce miesto, poslúži na polievanie v zime. Hadice stočíme, zviažeme na viacerých miestach a odložíme do chladnej miestnosti bez mrazu.

Ovocná záhrada

6 Vysádzame ovocné stromy a kry

Jamy vykopeme širšie a hlbšie ako siaha koreňový systém. Na dno vložíme kompost, orniciu, nalejeme vodu, necháme vsiaknuť a posadíme stromy a kry. Mladým stromčekom prihrnieme

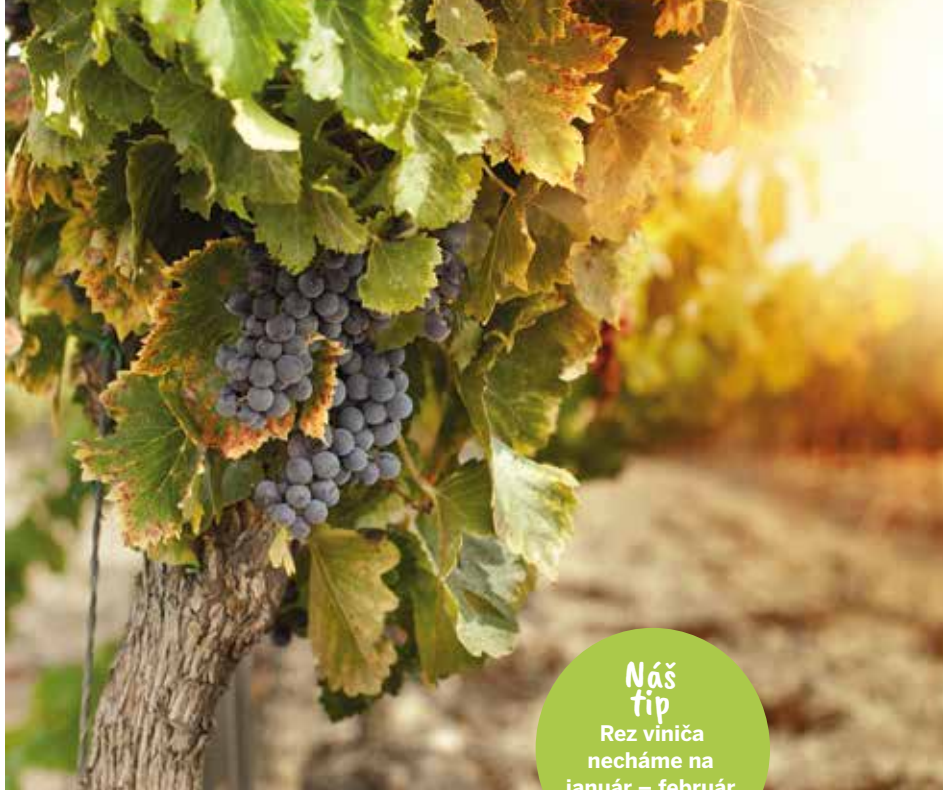
pôdu ku koreňovému krčiku a kmienku.

7 Postaráme sa o jahody, maliny a vinič

Prekypríme a mierne prihrnieme pôdou trsy jahôd. Koncom októbra ich môžeme prikryť čečinou. Vyčistíme aj záhony malín, odstránime odrodené dvojročné výhonky. Teplomilný vinič hroznorodý vyčerpaný suchom zavlažíme, prihrnieme pôdu ku kmienku.

Náš tip

Na jeseň vysádzame cibulky do nádob, umiestnime ich v záhrade a zakryjeme čečinou. Koncom februára, začiatkom marca ich preniesieme do svetlej miestnosti s teplotou 15 – 18 °C. Budú kvitnúť o 2 – 3 týždne skôr ako vo vonkajšom záhone.

Náš tip

Rez viniča necháme na január – február budúceho roku.

Okrasná záhrada

8 Odstránime odkvitnuté letničky

Letničky vytrháme aj s koreňmi. Z nádob vysypeme vyčerpaný substrát na záhradný záhon, do pareniska. Nádoby umyjeme a odložíme na suché miesto.

9 Ošetríme trvalky, skalničky a dreviny

Zaschnuté stonky trvaliek zrežeme asi 10 – 15 cm nad pôdou, citlivejšie prihrnieme pôdou a zakryjeme čečinou. Podobne ošetríme skalničky v skale a v kvetinových múrikoch. Príliš prerastené trsy zmenšíme. Tie, ktoré neznášajú zimnú vlhkosť, chránime priesvitným krytom. Kry ruží tiež prihrnieme pôdou, stromčekom chránime korunku papierovým obalom či vrecovinou. Ruže pred zimou

nestriháme, len mierne upravíme korunku, odstránime odkvitnuté kvety. K drevinám a trvalkám opatrne zarýľujeme kompost.

10 Vysádzame cibule

Ak sme to nestihli v auguste a v septembri, nezabudnime na vysádzanie cibulí tulipánov, hyacintov, narcisov a krókusov.

11 Pripravíme trávniky a okrasné trávy

Vyššie okrasné trávy chránime pred mrazom a premokrením. Kvetné stonky zrežeme, trs pevne zviažeme v hornej tretine listov, aby dažďová voda nestekala na rastový vrchol, ktorý by mohol zhníť. Trávnik poslednýkrát pokosíme, aby bol lepšie chránený pred plesňou snežnou.

12 Vyberieme hlúzy

Hlúzy georgín, kán a mečíkov preberieme, uložíme do debničiek na chladné miesto chránené pred mrazom. Po nástupe chladných nocí preniesieme rastliny v črepníkoch do chráneného priestoru s teplotou 5 – 10 °C. Polievame len minimálne.

13 Sústavne kompostujeme

Zvyšky rastlín, lístie v trávniku, pod stromami, krami, v záhonoch a na chodníkoch môžu spôsobiť pošmyknutie a poranenie. Preto ich vyhrabáme a kompostujeme.

14 Vyčistíme záhradné jazierko

Z jazierka odstránime odumreté časti rastlín, napadané lístie, kal. Rastliny citlivé na chlad vyberieme z jazierka a necháme prezimovať za občasného polievania v chladnej miestnosti.

Text: Ing. Hana Szabóová

Foto: isifa/Shutterstock, D. Košťál, D. Veselský, Gardena, Knoll

Pomôžte Lišiakovi a on sa vám odmení

Hoci je Lišiak šikovný, bystrý a zvyčajne on pomáha iným lepšie bývať, dnes si nevie rady.

Milé deti, pomôžete Lišiakovi s jeho úlohami? Ako odmenu za vašu pomoc trom z vás, ktorí správne vyriešia úlohu, pošleme milé lišiacke darčeky.

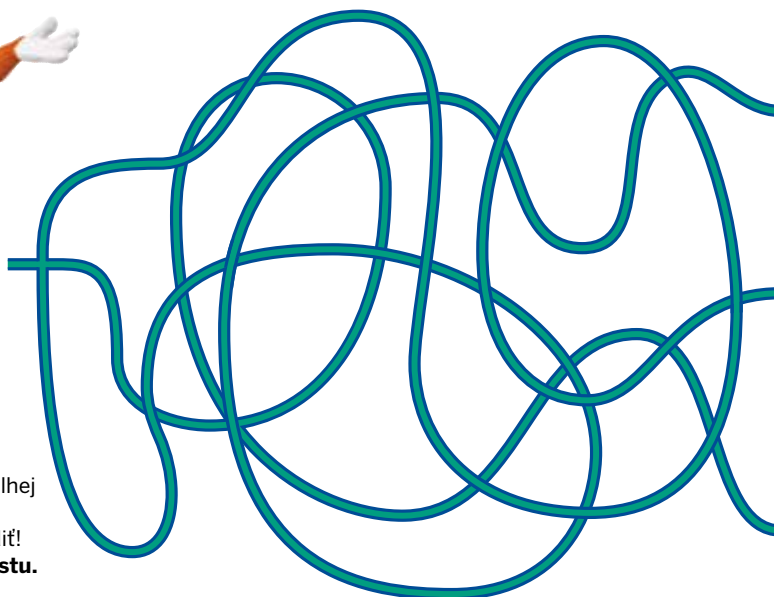
Milí rodičia, fotografiu vyriešenej strany nám zašlite do 15. 12. 2018 e-mailom na doma@jaga.sk.

1.

Cesta domov

Kamarát Lišiak sa vracia po dlhej ceste domov. Pozor, na tejto križovatke môže ľahko zablúdiť! Pomôž mu nájsť správnu cestu.

Záhadný les

Neznámo

Domov

2.

Stavba domčeka

Náš Lišiak sa rozhodol postaviť si rodinný domček. **Zakrúžkuj, čo bude na stavbe potrebovať.**

A

B

C

D

E

3.

V záhrade

Ak uhádneš hádanku, zistíš, aké ovocie pestuje Lišiak vo svojom sade. **Stačí doplniť začiatkové písmená slov ukrytých v obrázkoch.**

A					
B					
C					
D					
E					

Zapojením sa do súťaže účastník súťaže vyjadruje súhlas so súťažnými podmienkami tejto súťaže uverejnenými na <https://www.pss.sk/casopis-doma/sutaz/> a tiež s podmienkami spracovania svojich osobných údajov spôsobom uvedeným v týchto súťažných podmienkach.

Zahrajte si o 3 tablety!

Túžite po novom tablete?

Zapojte sa do súťaže časopisu DOMa o tri fantastické tablety. Vedeli ste, že okrem správ, videí a hier ich dokážete využiť aj inak? Tablety zastúpia napríklad aj vodováhu, interaktívne pravítko alebo skener.

Ako sa zapojíte do súťaže?

- Do svojho mobilného zariadenia si potrebujete stiahnuť aplikáciu DOMa. Nájdate ju v AppStore aj v Google Play.
- Po načítaní časopisu DOMa 4/2018 si nalistujte stranu 31, na ktorej sa nachádza súťažná otázka.
- Správnou odpoveď pošlite do 15. decembra 2018 e-mailom na doma@pss.sk alebo poštou na adresu: časopis DOMa, Prvá stavebná sporiteľňa, P. O. BOX 48, 829 48 Bratislava.
- Mená víhercov oznámime v časopise DOMa 1/2019.

Zaslaním odpovede na súťažnú otázku vyjadrujete súhlas s uverejnenými súťažnými podmienkami tejto súťaže a tiež s podmienkami spracovania svojich osobných údajov uvedenými v týchto súťažných podmienkach na <https://www.pss.sk/casopis-doma/sutaz/>

Niečo navyše:

V elektronickej verzii časopisu nájdete aj rozšírené fotogalérie, panoramatické zábery, videá alebo odkazy na zaujímavé linky.

TIP pre vás

Uľahčíte si cestu k súťažnej otázke naskenovaním QR kódu, ktorý vás nasmeruje priamo k mobilnej aplikácii DOMa.

V časopise DOMa 3/2018 ste sa mohli zapojiť do súťaže o dva kávovary. Ďakujeme za 222 vašich správnych odpovedí! Výhru posielame Diane Bilikovej zo Stakčína a Marii Kissovej z Tornale. Blahoželáme!

AIB, ÉLI, MARAL, POKO, ROTE	podpera	označenie polohy	derivát amoniaku	nástroj na krájanie	ihneď	existuje	Ústav pre výskum srdca (skr.)	šiator po maďarsky	taliánsky huslista		existujeme	Birkinská spravodajská agentúra	nevtlačila niekam	cvičiteľ v športe
ovládnu sa										rumunské sídlo				
1										kľud zbraní predložka				
obľížiť					poznali	2 postonávať								
ronenie (bás.)				veliteľské stanovište ázijský jelen			mužské meno kňaz v Starom zákone				kultúrna olejnatá rastlina	značka lietadiel Antonov odčerpal		
povzdych			sadzači (met.) sídlu v Zaire							rutina, zvyk po anglicky kam				
	poopadával základná číslovka							starší operačný systém	keňský bežec stredové priamky					
3														české mesto
napodobňovala zvuk hodín							sekaním odstránila							
pridať soľ							značka kremika			rascový likér				

Premýšľate nad tým, ako bezpečne a zároveň čo najvýhodnejšie zhodnocovať svoje peniaze? (tajnička). Správne znenie krížovky **posielajte poštou** na adresu **DOMa, JAGA GROUP, s. r. o., Lamačská cesta 45, 841 03 Bratislava 42** alebo e-mailom na doma@jaga.sk do **15. 12. 2018** (v e-mailoch nezabudnite uviesť aj vašu poštovú adresu). Na troch víhercov čaká **ročné predplatné časopisu Tvorivé bývanie**. Za **správnou tajničku** z časopisu DOMa 3/2018 získavajú **ročné predplatné časopisu Tvorivé bývanie** Zuzana Gážiková z Valaskej Belej, Adrián Antol z Likavky a Gabriela Hanakovičová z Vojčíc. Víhercom srdečne gratulujeme.

**DOPRAJTE
SI VÄČŠIE
BÝVANIE**

www.pss.sk

PSS